

การสร้างพื้นที่ทางสังคมของชาวมุในอำเภอเวียงแก่น
ภายใต้บริบทของการเป็นชายขอบ

ธนุพงษ์ ลมอ่อน

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาลังคม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มีนาคม 2554

การสร้างพื้นที่ทางสังคมของชาวมุในอำเภอเวียงแก่น
ภายใต้บริบทของการเป็นชายขอบ

ธนุพงษ์ ลมอ่อน

วิทยานิพนธ์นี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มีนาคม 2554

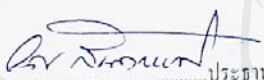
การสร้างพื้นที่ทางสังคมของชาวมุสลิมในอำเภอเวียงแก่น
ภายใต้บริบทของการเป็นชายขอบ

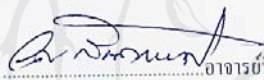
ชนพงษ์ ลมอ่อน

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ
ศาสตราจารย์ ดร.บศ สันตสมบัติ

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
ศาสตราจารย์ ดร.บศ สันตสมบัติ

กรรมการ
อาจารย์ ดร.วสันต์ ปัญญาแก้ว

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
อาจารย์ ดร.วสันต์ ปัญญาแก้ว

กรรมการ
ดร.เสถียร ฉันทะ

28 มีนาคม 2554

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

บนเส้นทางแห่งการเรียนรู้ที่ยาวนานและการเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาการพัฒนาสังคมตลอด 5 ปีที่ผ่านมาของผู้ศึกษากำลังจะผ่านพ้นไปในช่วงฤดูร้อนของปี 54...เพื่อนหลายคนมักถามผู้ศึกษาว่า “เมื่อไหร่จะจบหรือจะสร้างบ้านอยู่ใน ม.ช. ไม่ไปไหนต่อเลยใช่ไหม” ผู้ศึกษาได้แต่ยิ้ม (ก็มันเขียนไม่ออก)...แต่อย่างน้อยเรื่องราวความรู้ ประสบการณ์และมิตรภาพที่ผู้ศึกษาได้เก็บสะสมมาตลอดช่วงเวลาแห่งการเรียนรู้ที่ผ่านมา แม้ว่าจะยาวนานแต่มันก็เป็นสิ่งมีค่าที่สำคัญไม่น้อยไปกว่าการได้เป็นมหาบัณฑิตด้วยเช่นกัน

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คงไม่มีวันที่จะสำเร็จเป็นรูปเป็นร่างได้ (แม้อาจจะเขียนได้ไม่คิดนัก แต่ผู้ศึกษาก็ได้พยายามสู้เต็มที่แล้ว!) หากไม่ได้กำลังใจ ความช่วยเหลือและความเอาใจใส่จากผู้มีพระคุณที่อยู่รอบตัวผู้ศึกษา โดยบุคคลสำคัญท่านแรกที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จในครั้งนี้ คือ ท่านอาจารย์ศ สันตสมบัติ ผู้ซึ่งยอมรับเป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้แก่ผู้ศึกษา ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงต่อคำสั่งสอน คำแนะนำทั้งในด้านทฤษฎีและการปฏิบัติการสอนอ่าน Reading ซึ่งถือเป็นประสบการณ์อันมีค่าที่ท่านอาจารย์พยายามถ่ายทอดให้กับศิษย์ที่ไม่ค่อยได้เรื่องคนนี้ พร้อมกับยังให้โอกาส เวลาแก่ศิษย์เสมอ รวมถึงยังอดทน (ทนรอ) ติดตามถามไถ่ถึงว่าเมื่อไหร่ผู้เขียนจะส่งงานให้อ่านสักที “เดี๋ยวมันจะไม่จบ”

ขอขอบคุณท่านอาจารย์วสันต์ ปัญญาแก้ว ที่เป็นทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาหารือ 49 กรรมการสอบวิทยานิพนธ์และอาจารย์ที่เลี้ยงในเวทีการนำเสนอความก้าวหน้างานวิจัย (สกว.) ตลอดจนถึงความรู้ที่ได้ถ่ายทอดไว้ในห้องเรียนและข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ต่อการนำไปปรับแก้ไขให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ดีขึ้นตั้งแต่ช่วงสอบ โครงร่างวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณคุณอาจารย์ในสาขาวิชาการพัฒนาสังคมทุกท่านที่ช่วยชี้แนะ ถ่ายทอดวิชาความรู้ ประสบการณ์ต่างๆแก่ผู้ศึกษาด้วยความอดทนอดกลั้น ขอขอบคุณท่านอาจารย์อานันท์ กาญจนพันธุ์ ที่พยายามพร่ำบอกพร่ำสอนในการมองความสัมพันธ์ทางสังคมนั้น ต้องมองอย่างหลากหลายและซับซ้อน อย่ามองอะไรเพียงสองด้านขาวกับดำ เพราะจะทำให้ติดอยู่กับวังวนของกลุ่มตรงข้าม “ต้องยกระดับให้เป็นนามธรรม” (ผู้ศึกษาพยายามยกระดับที่ไรก็ยกไม่ค่อยขึ้นสักที) ขอขอบคุณท่านอาจารย์อภิญญา เฟื่องฟูสกุล ท่านอาจารย์จามะรี เชียงทอง ท่านอาจารย์ไพโรจน์ คงทวีศักดิ์ และท่านอาจารย์ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้อย่างอดทนไม่เบื่อหน่าย เอาใจจริงเอาใจกับผู้ศึกษาและมิตรสหายปริญญาโทร่วมรุ่นรหัส 49 ที่แม้ในบางเวลาที่ทำตัวหน้าเขกหัวนั้ก จากการแอบหลับ แอบกินขนม เสียงดัง เล่นเกมส์รวมถึงความเขลาของตัวผู้ศึกษาเองที่ยากต่อการทำความเข้าใจและเรียนรู้จนต้องอธิบายซ้ำหรือตีความให้ฟังหลายรอบ

ขอขอบคุณ ดร.เสถียร ฉันทะ ที่เสียสละเวลาการทำงานและต้องออกเดินทางไกลเพื่อมาทำหน้าที่เป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ให้กับผู้ศึกษาโดยไม่มีบ่น พร้อมกับการให้คำแนะนำดีๆ และความช่วยเหลือทุกครั้งที่ได้พบเมื่อผู้เขียนเดินทางเข้าไปเก็บข้อมูลวิจัยที่อำเภอเวียงแก่น นอกจากนี้ก็ขอขอบคุณท่านอาจารย์สุริยา สมุทคุปดีที่ได้ติดตามถึงความก้าวหน้าในการเขียนวิทยานิพนธ์ของผู้ศึกษาเสมอมา พร้อมกับการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์การทำงานวิจัยของท่านอาจารย์ให้ฟังเพื่อเป็นข้อเสนอแนะแนวทางในการเขียนงานและเก็บข้อมูล รวมถึงท่านอาจารย์ยังให้ยืมหนังสือทั้งที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยของผู้ศึกษาและหนังสือสำหรับนำไปอ่านเพื่อให้เกิดกำลังใจในการเขียนงาน “คุณขนาดเขาจบแค่ชั้น ป.4 เขายังเขียนหนังสือได้เป็นเล่มๆ ได้รางวัลชนะเลิศด้วย เราเรียนขนาดนี้ก็ต้องทำได้เหมือนกัน ค่อยๆ คิดพยายามเอา”

ขอขอบคุณพี่ชั้น (พี่อัญญา) ผู้เป็นเสมือนพี่สาวคนโตของผู้เขียนและนักศึกษาพัฒนาสังคมทุกคนที่ต้องคอยอดทนชี้แนะ จัดการดูแลความเรียบร้อยในการจัดเตรียมเอกสารต่างๆ รวมทั้งยังคอยกระตุ้นติดตามให้ผู้ศึกษามาสอบวิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่และหวังดี ตลอดระยะเวลาที่ได้อยู่ร่วมกันมาในสาขาพัฒนาสังคมและตลอดไป

ขอขอบคุณท่านอาจารย์สายฝน สุเอียนทรเมธิ (พี่ฝน) อาจารย์รุ่งนภา เทพภาพ (พี่รุ่ง) อาจารย์พี่ที่คอยเป็นห่วงเป็นใยถามไถ่ให้คำแนะนำดีๆ แก่ผู้ศึกษา รวมถึงการให้โอกาสและประสบการณ์ที่ดีในการทำงานอันเป็นสิ่งที่หาได้ยากยิ่งนัก

ขอขอบคุณความมีน้ำใจ ความเมตตาของพี่น้องชาวขมุ หากไม่มีพวกท่านวิทยานิพนธ์เล่มนี้ก็จะจะไม่เกิด ขอขอบคุณสำหรับการให้ที่พักทุกคำคืน อาหารทุกมื้อ รอยยิ้ม การต้อนรับและการให้ข้อมูล การสอบถามด้วยความเต็มใจ ขอขอบคุณความมีน้ำใจของพี่น้องชาวขมุจากใจของผู้ศึกษาอีกครั้ง และภาพถ้วยน้ำพริกที่แทบจะไม่เหลือ ข้าวเหนียวในกระบอกไฟและผักนึ่งจานเล็กๆ ที่แม่เฒ่าขมุท่านหนึ่งเดินนำมาให้ผู้ศึกษาทาน จะถูกผู้ศึกษาจดจำไปตลอด ขอขอบคุณที่ทำให้ผู้ศึกษารู้จักมองคนจากความรู้สึกภายในและทำให้เห็นค่าของคนที่ไม่อาจมองได้เพียงเปลือกนอก

ขอขอบคุณผองเพื่อนมิตรสหายร่วมรุ่นมหัศจรรย์ สาขาพัฒนาสังคมรหัส 49 ทุกคน ชิสเตอร์ พี่แจจ พี่ต๊อก พี่แปง พี่อ้อม พี่อ้อม กิ่งแก้ว ชินและพะเนง ที่ร่วมฝ่าฟันอุปสรรคได้ถึกถื่น และเที่ยวเตร่ด้วยกันในบางโอกาส (ไปหาคลื่นที่ห้วยตึงเฒ่า!) ขอขอบคุณน้ำเสียงที่คอยปลอบ คอยให้กำลังใจ คอยซ้าเติม คอยกอดกันและความช่วยเหลือกันทั้งยามสุขและทุกข์ในเรื่องเรียนตลอดระยะเวลา 4 ปีกว่าที่ผ่านมา ขอขอบคุณรุ่นพี่พัฒนาสังคมทุกคนกับมิตรภาพ ประสบการณ์ ความช่วยเหลือที่ผู้ศึกษาได้รับมา ขอขอบคุณเพื่อนเก่าแต่ไม่เคยลืมสมัยเรียนโรงเรียนวัดโนนทัยพาศ (รุ่นปี 44) และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์ลำปาง (รหัส 45) ทุกคนที่ช่วยแชร์ความคิด ถามไถ่ถึงสารทุกข์สุกดิบ และได้ร่วมเดินทางไปดูงานปีใหม่ขมุด้วยกัน (เอ้ม) แม้จากลาต้องเหน็ดเหนื่อยจากการเดินก็ตาม!

ขอขอบคุณครอบครัวทศติง สำหรับความห่วงใยถามไถ่ที่มีให้กันเสมอ ขอขอบคุณกั้งแก้ว (กั้งกั้ง!) สำหรับความรัก ความห่วงใย ความช่วยเหลือและกำลังใจที่มีให้กันเสมอมาและตลอดไป (จิตใจที่มีกั้งเป็นเพื่อนเดินร่วมทาง) พร้อมกับขอโทษกับหลายสิ่งที่เคยทำให้เสียใจและผิดหวัง

และที่สำคัญที่สุดในชีวิตของผู้ศึกษา ขอกราบขอบพระคุณ พ่อผู้เป็นแบบอย่าง ค่อยปกป้อง ดูแลห่วงใยครอบครัว ให้โอกาส สนับสนุนและเข้าใจผู้ศึกษามาโดยตลอด เช่นเดียวกับ แม่ผู้ค่อยเป็นห่วงเป็นใย ให้ความรัก ความอบอุ่น ดูแลลูกทั้ง 2 คนมาเป็นอย่างดีตลอด 27 ปีในชีวิตของผู้ศึกษาได้รับมาและต่อไป พร้อมทั้งคอยบ่นคอยสอนอยู่ตลอดเวลา แม้จะเป็นเรื่องที่ซ้ำไป ซ้ำมาจนผู้ศึกษาจำได้ แต่ทั้งหมดก็เพื่อต้องการให้ผู้ศึกษาได้ดี และบางครั้งมันก็ได้กลายเป็น แรงผลักดันให้ผู้ศึกษาลุกขึ้นสู้กลับมาเขียนงานอีกครั้งยามที่หมดไฟและท้อ ขอขอบคุณพี่สาวคนเดียวของผู้ศึกษาที่คอยเป็นห่วง คอยแนะนำ คอยช่วยเหลือ คอยหาขนมอร่อยๆมาให้ผู้ศึกษาได้กินตลอดเวลา และครอบครัวของผู้ศึกษาคงจะขาดสีสันไปเยอะหากไม่มีใบหน้าที่เป็นรอยยิ้ม เสียงหัวเราะ ความร่าเริงและความซุกซนของเด็กน้อยที่ตัวไม่น้อยอย่างน้องเพชร ขอขอบคุณที่ทำให้ผู้ศึกษามีวันนี้ ภูมิใจที่ได้เกิดมาเป็นลูกของพ่อและแม่ ติงใจที่ได้มีพี่สาวที่แสนดีและเหนือสิ่งอื่นใดผู้เขียนก็กราบขอโทษต่อสิ่งที่เคยทำผิดพลาดและในบางครั้งก็อาจทำให้รู้สึกเสียใจ สำหรับครอบครัว “ลมอ่อน”

สุดท้ายนี้ผู้ศึกษาขอขอบคุณ โครงการทุนวิจัยมหาบัณฑิต สาขามนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) รุ่นที่ 5 ประจำปี พ.ศ.2552 สำหรับทุน สนับสนุนในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ หากมีข้อผิดพลาด คลาดเคลื่อนเกิดขึ้นในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ประการใด มันคือความผิดพลาด ความสะเพร่าที่เกิดจากตัวผู้ศึกษาเอง ซึ่งมีได้ตั้งใจหรือต้องการให้ เกิดขึ้นและผู้ศึกษาขอกล่าวคำว่า “ขอโทษเป็นอย่างสูง” มาไว้ ณ ที่นี้

ธนุพงษ์ ลมอ่อน